

LXXV. PHẠM THẮNG NGHĨA DU-GIÀ

01

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Những cái thấy là thật không nhiễm, không tịnh, những cái chẳng thấy là thật cũng không nhiễm, không tịnh. Vì sao? Vì tất cả pháp đều dùng vô tánh làm tự tánh.

Bạch Thế Tôn! Các pháp vô tánh không nhiễm, không tịnh, các pháp hữu tánh cũng không nhiễm, không tịnh. Các pháp vô tánh hữu tánh cũng không nhiễm, không tịnh.

Bạch Thế Tôn! Pháp vô tự tánh không nhiễm, không tịnh, pháp hữu tự tánh cũng không nhiễm, không tịnh, pháp vô tự tánh, hữu tự tánh cũng không nhiễm, không tịnh? Vì tất cả pháp đều dùng vô tánh làm tự tánh.

Bạch Thế Tôn! Nếu vậy thì vì có gì, có khi Phật nói có pháp thanh tịnh?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ta nói tánh bình đẳng của tất cả pháp là pháp thanh tịnh.

- Bạch Thế Tôn! Tánh bình đẳng của tất cả pháp nào?

- Nay Thiện Hiện! Các pháp chơn như, pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì, dù Như Lai xuất thế hay chẳng xuất thế, tánh tướng thường trụ, đó gọi là tánh bình đẳng của tất cả pháp; tánh bình đẳng này gọi là pháp thanh tịnh; đây chỉ nương vào thế tục mà nói là thanh tịnh, chứ chẳng y cứ vào thắng nghĩa. Vì sao? Vì trong thắng nghĩa đế, không có sự phân biệt, không có hý luận, tất cả đường âm thanh danh tự đều dứt.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu tất cả pháp như sự việc thấy trong mộng, như ảnh tượng, như tiếng vang, như bóng nắng, như bóng sáng, như trò huyễn, như thân biến hóa, như ảo thành, tuy hiện ra giống như có mà không thật sự có thì tại sao Đại Bồ-tát nương vào pháp phi chơn thật như thế mà phát tâm cầu quả vị giác ngộ cao tột, phát nguyện thế này: Ta sẽ viên mãn bố thí Ba-la-mật-đa, ta sẽ viên mãn tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã, phương tiện thiện xảo, diệu nguyện, lực, trí Ba-la-mật-đa; ta sẽ viên mãn bốn tịnh lự, ta sẽ viên mãn bốn vô lượng, bốn định vô sắc; ta sẽ viên mãn bốn niệm trụ, ta sẽ viên mãn

bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo; ta sẽ viên mãn pháp môn giải thoát không, ta sẽ viên mãn pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện; ta sẽ viên mãn tám giải thoát, ta sẽ viên mãn tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ; ta sẽ viên mãn pháp không nội, ta sẽ viên mãn pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh; ta sẽ viên mãn chơn như, ta sẽ viên mãn pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì; ta sẽ viên mãn Thánh đế khổ, ta sẽ viên mãn Thánh đế tập, diệt, đạo; ta sẽ viên mãn tất cả pháp môn Đà-la-ni, ta sẽ viên mãn tất cả pháp môn Tam-ma-địa; ta sẽ viên mãn bậc Cực hỷ, ta sẽ viên mãn bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiện, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân; ta sẽ viên mãn năm loại mắt, ta sẽ viên mãn sáu phép thần thông; ta sẽ viên mãn mười lực Phật, ta sẽ viên mãn bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng; ta sẽ viên mãn biện Đà-la-ni; ta sẽ viên mãn pháp không quên mất, ta sẽ viên mãn tánh luôn luôn xả; ta sẽ viên mãn trí nhất thiết, ta sẽ viên mãn trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng; ta sẽ viên mãn ba mươi hai tướng Đại sĩ, ta sẽ viên mãn tám mươi vẻ đẹp phụ thuộc; ta sẽ phát khởi Vô lượng quang minh chiếu khắp vô biên thế giới trong mười phương; ta sẽ phát khởi một loại âm thanh vi diệu khắp vô biên thế giới trong mười phương, tùy theo tâm, tâm sở pháp, ý thích sai khác của các hữu tình mà vì họ nói các loại pháp môn vi diệu, khiến siêng tu học, chứng đắc lợi ích an lạc thù thắng?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Theo ý ông thì sao? Những điều mà ông đã nói đâu chẳng như điều thấy trong mộng, như hình bóng, như tiếng vang, như bóng nắng, như bóng sáng, như trò huyền, như thân biến hóa, như ảo thành?

Thiện Hiện đáp:

- Đúng vậy! Bạch Thế Tôn! Đúng vậy! Bạch Thiện Thế! Bạch Thế Tôn! Nếu tất cả pháp như điều thấy trong mộng, nói đủ như trên cho đến như ảo thành, đều không thật sự, thì tại sao Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, phát lời chắc thật: Ta sẽ viên mãn tất cả công đức lợi ích an lạc vô lượng hữu tình?

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều thấy trong mộng cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành bố thí, tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã, phương tiện thiện xảo, diệu nguyện, lực, trí Ba-la-mật-đa, huông là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc, huông là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo, huông là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện, huông là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ, huông là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành pháp không nội, pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh, huông là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành chơn như, pháp giới, pháp

tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đổi khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì, huống là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành Thánh đế khổ, tập, diệt, đạo, huống là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành tất cả pháp môn Đà-la-ni, tất cả pháp môn Tam-ma-địa, huống là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành bậc Cực hỷ, bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân, huống là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành năm loại mắt, sáu phép thần thông, huống là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành mười lực Phật, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng, huống là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành biện Đà-la-ni, huống là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả, huống là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng, huống là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể hành ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi vẻ đẹp phụ thuộc, huống là có thể viên mãn. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Bạch Thế Tôn! Chẳng phải điều mộng thấy ... cho đến những vật loại hiện ra trong ảo thành, có thể thành tựu tất cả việc làm theo ước nguyện. Tất cả pháp khác cũng giống như thế, đều chẳng phải thật.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như ông đã nói, pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành bố thí, tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã, phương tiện thiện xảo, diệu nguyện, lực, trí Ba-la-mật-đà, huống là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc, huống là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo, huống là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện, huống là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biên xứ, huống là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành pháp không nội, pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tán mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh, huống là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành chơn như, pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì, huống là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành Thánh đế khổ, tập, diệt, đạo, huống là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành tất cả pháp môn Đà-la-ni, tất cả pháp môn Tam-ma-địa, huống là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành bậc Cực hỷ, bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân, huống là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có

còn chẳng có thể hành năm loại mắt, sáu phép thần thông, huông là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành mười lục Phật, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng, huông là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành biện Đà-la-ni, huông là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả, huông là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng, huông là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có còn chẳng có thể hành ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi vẻ đẹp phụ thuộc, huông là có thể viên mãn. Pháp chẳng phải thật có chẳng có thể thành tựu việc làm theo nguyện ước. Pháp chẳng phải thật có chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tốt.

Lại nữa, Thiện Hiện! Vì bố thí, tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã, phương tiện thiện xảo, diệu nguyện, lực, trí Ba-la-mật-đa chẳng phải thật có, nên chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tốt. Vì bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo chẳng phải thật có, nên chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tốt. Vì pháp không nội, pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đôi khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh chẳng phải thật có, nên chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tốt. Vì Thánh đế khổ, tập, diệt, đạo chẳng phải thật có, nên chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tốt. Vì bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc chẳng phải thật có, nên chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tốt. Vì tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ chẳng phải thật có, nên chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tốt. Vì tất cả pháp môn Đà-la-ni, tất cả pháp môn Tam-ma-địa chẳng phải thật có, nên chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tốt. Vì pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện chẳng phải thật có, nên chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tốt. Vì bậc Cự hỷ, bậc Ly cầu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cự nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân, chẳng phải thật có,

nên chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tột. Vì năm loại mắt, sáu phép thần thông chẳng phải thật có, nên chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tột. Vì mười lực Phật, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng chẳng phải thật có, nên chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tột. Vì pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả chẳng phải thật có, nên chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tột. Vì trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng chẳng phải thật có, nên chẳng có thể chứng đắc sở cầu là quả vị giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện! Các pháp như thế, tất cả đều là tư duy tạo tác, các pháp có tư duy tạo tác đều chẳng thể đắc trí nhất thiết trí.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các pháp như thế đối với đạo Bồ-đề, tuy có thể dẫn phát nhưng đối với kết quả không có thể trợ giúp. Do vì các pháp này không sanh, không khởi, không có thật tướng, nên các Đại Bồ-tát từ khi mới phát tâm, tuy khởi các pháp thiện của thân, ngữ, ý, đó là hoặc tu hành bố thí, tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa; hoặc tu hành bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo; hoặc an trụ pháp không nội, pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tán mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh; hoặc an trụ Thánh đế khổ, tập, diệt, đạo; hoặc tu hành bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc; hoặc tu hành tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ; hoặc tu hành tất cả pháp môn Đà-la-ni, pháp môn Tam-ma-địa; hoặc tu hành pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyên; hoặc tu hành bậc Cực hỷ, bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân; hoặc tu hành năm loại mắt, sáu phép thần thông; hoặc tu hành mười lực Phật, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng; hoặc tu hành pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả; hoặc tu hành trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng, nhưng biết tất cả như điều mộng thấy, như hình bóng, như tiếng vang, như

bóng nắng, như bóng sáng, như trò huyền, như thân biến hóa, như ảo thành, đều chẳng phải có thật.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các pháp như thế tuy chẳng phải thật có, nhưng nếu chẳng viên mãn thì nhất định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột. Các Đại Bồ-tát nếu chẳng viên mãn bố thí, tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lực, Bát-nhã Ba-la-mật-đa thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột; nếu chẳng viên mãn bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thân tức, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột; nếu chẳng viên mãn pháp không nội, pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tán mạn, pháp không không đôi khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột; nếu chẳng viên mãn Thánh đế khổ, tập, diệt, đạo thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột; nếu chẳng viên mãn bốn tịnh lực, bốn vô lượng, bốn định vô sắc thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột; nếu chẳng viên mãn tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột; nếu chẳng viên mãn tất cả pháp môn Đà-la-ni, tất cả pháp môn Tam-ma-địa thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột; nếu chẳng viên mãn pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột; nếu chẳng viên mãn bậc Cực hỷ, bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột; nếu chẳng viên mãn năm loại mắt, sáu phép thần thông thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột; nếu chẳng

viên mãn mười lục Phật, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột; nếu chẳng viên mãn ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi vẻ đẹp phụ thuộc thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột; nếu chẳng viên mãn pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột; nếu chẳng viên mãn trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng thì quyết định chẳng có thể thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột.

Lại nữa, Thiện Hiện! Đại Bồ-tát ấy khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, tùy chỗ tu hành tất cả thiện pháp, đều biết như thật là như điều mộng thấy, như ảnh tượng, như tiếng vang, như bóng nắng, như bóng sáng, như trò huyền, như thân biến hóa, như ảo thành, đó là nếu tu hành bố thí, tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu tu hành bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu an trụ pháp không nội, pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu an trụ Thánh đế khổ, tập, diệt, đạo thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu tu hành bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu tu hành tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu tu hành tất cả pháp môn Đà-la-ni, tất cả pháp môn Tam-ma-địa thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu tu hành pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu tu hành bậc Cực hỷ, bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất

động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu tu hành năm loại mắt, sáu phép thân thông thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu tu hành mười lực Phật, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, mười tám pháp Phật bất cộng thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu tu hành ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi vẻ đẹp phụ thuộc thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu tu hành pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu tu hành trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành; nếu thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, cầu đạt quả vị giác ngộ cao tột thì có thể như thật biết là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành, cũng như thật biết tâm hành sai biệt của các loại hữu tình là như điều mộng thấy ... cho đến như ảo thành.

Lại nữa, Thiện Hiện! Đại Bồ-tát ấy, khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đối với tất cả pháp chẳng chấp thủ là có, chẳng chấp thủ là không. Nếu do sự chấp thủ như thế mà chứng đắc trí nhất thiết trí thì cũng biết những pháp ấy là như điều mộng thấy, như ảnh tượng, như tiếng vang, như bóng nắng, như bóng sáng, như trò huyễn, như thân biến hóa, như ảo thành, chẳng chấp thủ là có, cũng chẳng chấp thủ là không. Vì sao? Vì bố thí Ba-la-mật-đa chẳng thể nắm bắt, tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lực, Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng chẳng thể nắm bắt; vì Bốn niệm trụ chẳng thể nắm bắt, vì bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo cũng chẳng thể nắm bắt; vì pháp không nội chẳng thể nắm bắt, vì pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh cũng chẳng thể nắm bắt; vì Thánh đế khổ chẳng thể nắm bắt, vì Thánh đế tập, diệt, đạo chẳng thể nắm bắt; vì bốn tịnh lực chẳng thể nắm bắt, vì bốn vô lượng, bốn định vô sắc chẳng thể nắm bắt; vì tám giải thoát chẳng thể nắm bắt, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biên xứ cũng chẳng thể nắm bắt; vì tất cả pháp môn Đà-la-ni chẳng thể nắm bắt, vì tất cả pháp môn Tam-ma-địa chẳng thể

nắm bắt; vì pháp môn giải thoát không chẳng thể nắm bắt, vì pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyên cũng chẳng thể nắm bắt; vì bậc Cực hỷ chẳng thể nắm bắt, vì bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân, cũng chẳng thể nắm bắt; vì năm loại mắt chẳng thể nắm bắt, vì sáu phép thân thông cũng chẳng thể nắm bắt; vì mười lục Phật chẳng thể nắm bắt, vì bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng cũng chẳng thể nắm bắt; vì pháp không quên mất chẳng thể nắm bắt, vì tánh luôn luôn xả cũng chẳng thể nắm bắt; vì trí nhất thiết chẳng thể nắm bắt, vì trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng cũng chẳng thể nắm bắt; vì pháp thế gian chẳng thể nắm bắt, vì pháp xuất thế gian cũng chẳng thể nắm bắt; vì pháp hữu lậu chẳng thể nắm bắt, vì pháp vô lậu cũng chẳng thể nắm bắt; vì pháp hữu vi chẳng thể nắm bắt, vì pháp vô vi cũng chẳng thể nắm bắt. Đại Bồ-tát ấy, biết tất cả pháp chẳng thể nắm bắt rồi, cầu hướng đến quả vị giác ngộ cao tột. Vì sao? Vì tất cả pháp đều chẳng thể nắm bắt, hoàn toàn không có sự thật, như điều mộng thấy, như ảnh tượng, như tiếng vang, như bóng nắng, như bóng sáng, như trò huyền, như thân biến hóa, như ảo thành, là pháp chẳng thể nắm bắt, chẳng có thể chứng đắc pháp chẳng thể nắm bắt, nhưng các hữu tình đối với pháp như thế, chẳng biết chẳng thấy. Đại Bồ-tát ấy, vì độ thoát các hữu tình nên cầu đạt đến quả vị giác ngộ cao tột.

Lại nữa, Thiện Hiện! Đại Bồ-tát ấy từ khi mới phát tâm vì muốn lợi lạc các hữu tình, nên tu hành bố thí Ba-la-mật-đa, chẳng vì thân mình, chẳng vì việc khác; vì muốn lợi lạc hữu tình nên tu hành tịnh giới Ba-la-mật-đa, chẳng vì thân mình, chẳng phải vì việc khác; vì muốn lợi lạc các hữu tình nên tu hành an nhẫn Ba-la-mật-đa, chẳng vì thân mình, chẳng phải vì việc khác; vì muốn lợi lạc các hữu tình nên tu hành tinh tấn Ba-la-mật-đa, chẳng vì thân mình, chẳng phải vì việc khác; vì muốn lợi lạc các hữu tình nên tu hành tịnh lực Ba-la-mật-đa, chẳng vì thân mình, chẳng phải vì việc khác; vì muốn lợi lạc các hữu tình nên tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì thân mình, chẳng phải vì việc khác; vì muốn lợi lạc các hữu tình nên cầu đạt quả vị giác ngộ cao tột, chẳng vì thân mình, chẳng phải vì việc khác.

Lại nữa, Thiện Hiện! Đại Bồ-tát ấy, khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, thấy các phàm phu ngu si ở trong cái chẳng phải ngã mà chấp tướng là ngã; ở trong cái chẳng phải hữu tình, dòng sanh mạng, khả năng sanh khởi, sự dưỡng dục, sự trưởng thành, chủ thể luân hồi, ý

sanh, nho đồng, khả năng làm việc, khả năng khiến người làm việc, khả năng tạo nghiệp, khả năng khiến người tạo nghiệp, khả năng thọ quả báo, khả năng khiến người thọ quả báo, cái biết, khả năng khiến người biết, cái thấy, khả năng khiến người thấy, mà tướng chấp là hữu tình ... cho đến khả năng khiến người thấy. Đại Bồ-tát ấy, thấy việc ấy rồi vô cùng thương xót, phương tiện giáo hóa, khiến lìa điên đảo, vọng tưởng chấp trước, an trí trong cảnh giới cam lồ vô tướng; trụ trong cảnh giới ấy, lại chẳng hiện khởi tướng ngã cho đến tướng chấp về khả năng khiến người thấy. Khi ấy, tất cả trạo cử, tán loạn, hý luận, phân biệt chẳng còn hiện hành, tâm phần nhiều an trụ cảnh giới tịch tịnh, an nhiên không hý luận.

Này Thiện Hiện! Đại Bồ-tát ấy, do phương tiện này tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, tự mình đối với các pháp không có sự chấp trước, cũng có thể dạy người đối với các pháp không có sự chấp trước. Đây là nương vào thế tục, chứ chẳng y cứ vào thắng nghĩa.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Khi Phật chứng quả vị giác ngộ cao tột, pháp Phật đã đắc là nương vào thế tục hay nương vào thắng nghĩa mà gọi là đắc?

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Khi Phật chứng quả vị giác ngộ cao tột pháp Phật đã đắc là y cứ vào thế tục nên nói là đắc chứ chẳng nương vào thắng nghĩa. Nếu y cứ vào thắng nghĩa có thể đắc, thì cái sở đắc đều chẳng thể nắm bắt được. Vì sao? Này Thiện Hiện! Vì nếu gọi người này đắc pháp như thế là có sở đắc, mà có sở đắc thì chấp có hai, chấp có hai thì chẳng có thể đắc quả, cũng không có hiện quán.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu chấp có hai, chẳng có thể đắc quả, cũng không có hiện quán thì không có chấp có hai có thể đắc quả, có hiện quán chẳng?

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Chấp có hai thì chẳng có thể đắc quả, cũng không hiện quán, mà chấp không có hai cũng lại như thế; nếu không có hai, không có không hai tức là đắc quả, cũng gọi là hiện quán. Vì sao? Này Thiện Hiện! Vì nếu chấp do đó mà có thể đắc quả, cũng có hiện quán, và chấp do đó chẳng có thể đắc quả, cũng không có hiện quán, thì đều là hý luận, chẳng phải trong tánh bình đẳng của tất cả pháp có các hý luận. Nếu lìa hý luận thì mới có thể gọi là tánh bình đẳng của pháp.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu tất cả pháp đều lấy vô tánh làm tự tánh, thì trong đó cái gì gọi là tánh bình đẳng của pháp?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Nếu nơi ấy hoàn toàn không có tánh, cũng không có vô tánh, cũng chẳng thể nói là tánh bình đẳng, thì như thế mới gọi là tánh bình đẳng của pháp.

Nay Thiện Hiện! Nên biết, tánh bình đẳng của pháp đã bất khả thuyết, cũng bất khả tri, trừ tánh bình đẳng không có pháp nào có thể đắc, lia tất cả pháp không có tánh bình đẳng.

Nay Thiện Hiện! Nên biết, tánh bình đẳng phàm phu, Thánh giả đều chẳng có thể hành, vì chẳng phải cảnh giới của họ.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Tánh bình đẳng của pháp cũng đâu chẳng phải là cảnh sở hành của Phật?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Tánh bình đẳng của pháp chẳng phải là cảnh sở hành của chư Hiền Thánh, đó là tùy tín hành, hoặc tùy pháp hành, hoặc Đệ bát, hoặc Dự lưu, hoặc Nhất lai, hoặc Bất hoàn, hoặc A-la-hán, hoặc Độc giác, hoặc Đại Bồ-tát, hoặc chư Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều chẳng có thể dùng tánh bình đẳng của pháp làm cảnh sở hành.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đối với tất cả pháp đều được tự tại, thì tại sao có thể nói tánh bình đẳng của pháp cũng chẳng phải là cảnh sở hành của chư Phật?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đối với tất cả pháp, tuy được tự tại, nếu tánh bình đẳng cùng với Phật có khác, có thể nói là cảnh sở hành của Phật. Nhưng tánh bình đẳng cùng với Phật không khác, thì tại sao có thể nói Phật hành cảnh ấy?

Nay Thiện Hiện! Nên biết, hoặc tánh pháp bình đẳng của các phàm phu, hoặc tánh pháp bình đẳng của tùy tín hành, hoặc tánh pháp bình đẳng của tùy pháp hành, hoặc tánh pháp bình đẳng của Đệ bát, hoặc tánh pháp bình đẳng của Dự lưu, hoặc tánh pháp bình đẳng của Nhất lai, hoặc tánh pháp bình đẳng của Bất hoàn, hoặc tánh pháp bình đẳng của A-la-hán, hoặc tánh pháp bình đẳng của Độc giác, hoặc tánh pháp bình đẳng của Đại Bồ-tát, hoặc tánh pháp bình đẳng của chư Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, tất cả tánh pháp bình đẳng như thế

đều cùng một tướng, đó là vô tướng, là nhất bình đẳng, không hai, không khác, cho nên chẳng thể nói: Đây là tánh pháp bình đẳng của di sanh cho đến đây là tánh pháp bình đẳng của Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác. Ở trong một tánh, pháp bình đẳng này, các tánh bình đẳng đã chẳng thể nắm bắt được; trong đó, tướng sai biệt của phàm phu và Thánh giả cũng chẳng thể nắm bắt được.

Quyển Thứ 396

HẾT